

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ П**

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці П
(протокол № 5 від " 27 " 08 2020 р.
Голова Вченої ради, Черничко С. С.
Освітня програма вводиться
в дію з 01 вересня 2020р.**

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«Середня освіта (Українська мова і література)»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 «Середня освіта

(Українська мова і література)»

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

**Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти. Вчитель української мови і літератури
та зарубіжної літератури**

**Берегово – 2020
ПЕРЕДМОВА**

Освітня програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти та шостому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.

Освітня програма є нормативним документом Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II, в якому визначається нормативний термін і зміст навчання, форми атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та навчальної підготовки фахівця зі спеціальності 014 Середня освіта «(Українська мова і література)».

Розроблено проектною групою у складі:

1. КРАВЕЦЬ ЛАРИСА ВІКТОРІВНА, доктор філологічних наук, професор кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.
2. БАРАНЬ ЄЛИЗАВЕТА БАЛАЖІВНА, доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки», в.о. доцента кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.
3. КОРДОНЕЦЬ ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.
4. ЧОНКА ТЕТЯНА СТЕПАНІВНА, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.
5. ТУРЯНИЦЯ ЮРІЙ ДМИТРОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.

Гарант освітньої програми БАРАНЬ ЄЛИЗАВЕТА БАЛАЖІВНА, доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки», в.о. доцента кафедри філології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. БАБЯК ЕДІТА ЗОЛТАНІВНА, завідувач управлінням освіти та культури Берегівської міської ради.
2. ВОЙТОВИЧ ЗОРЕСЛАВА ВАСИЛІВНА, директор Берегівської загальноосвітньої школи I – III ступенів №3 імені Зріні Ілони.
3. ПАНЬКО-ЛЕЙНАРТ ЄВА ТОМАШІВНА, вчитель української мови та літератури Берегівської угорської гімназії імені Габора Бетлена.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 014 Середня (Українська мова і література)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – бакалавр. Кваліфікація: Бакалавр філології. Вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератур
Офіційна назва освітньої програми	«Середня освіта (Українська мова і література)»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію Міністерства освіти і науки України ІП №07009515 строком до 1 липня 2029 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	На базі повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	4 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://kmf.uz.ua/uk/
2 – Мета освітньої програми	
Сформувати здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти, що передбачає застосування лінгвістичних, літературознавчих, педагогічних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність ефективно формувати комунікативну стратегію в освітній діяльності; здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»
Орієнтація освітньої програми	Освітня програма базується на наукових результатах із врахуванням сучасного стану українського мовознавства, літературознавства, вітчизняної педагогіки; орієнтована на підготовку вчителя української мови та літератури, у рамках якої можлива подальша професійна та наукова кар'єра.
Основний фокус освітньої програми та	Вища освіта в галузі 01 Освіта/ Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)».

спеціалізації	
Особливості програми	Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців з української філології, що надає право викладання у закладах загальної середньої освіти, зокрема, в загальноосвітніх закладах з класами, де викладання ведеться мовами національних меншин (зокрема, угорською). Наявність спеціальних практик: фольклорної, діалектологічної, педагогічної практики, переддипломної практики.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<ul style="list-style-type: none"> - вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти; - вихователь позашкільних навчальних закладів. - робота у ВНЗ 1–2 рівнів акредитації; - в освітній, науковій, літературно-видавничій та інших галузях.
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою другого циклу FQ-EHEA, 7 рівня EQFLLL та 8 рівня НРК.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації із викладачами, підготовка курсових та кваліфікаційних робіт, практика.</p> <p>За домінуючими методами та способами навчання: пасивні (пояснювально-ілюстративні), активні (проблемні, ігрові, інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні) тощо.</p>
Оцінювання	Поточний контроль, тестування, заліки, усні та письмові екзамени, захист практик, захист курсових та кваліфікаційних робіт.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність організувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і української та зарубіжної літератури. Здатність вирішувати проблеми в галузі філологічної освіти; кваліфіковано використовувати українську мову як засіб спілкування у різних сферах мовленнєвої діяльності із врахуванням соціокультурних норм та для здійснення професійних функцій.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.</p> <p>ЗК 3. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 4. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і</p>

	<p>комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.</p> <p>ЗК 5. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 6. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 8. Здатність спілкуватися угорською мовою у професійній діяльності та опрацьовувати фахову літературу.</p> <p>ЗК 9. Цінування мультикультурності та повага до неї.</p> <p>ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 11. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність аналізувати мовні одиниці на основі відповідних лінгвістичних методів.</p> <p>ФК 2. Здатність розуміти мову як особливу знакову систему, її природу та функції, генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний та інші рівні мови.</p> <p>ФК 3. Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов, що вивчаються.</p> <p>ФК 4. Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.</p> <p>ФК 5. Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та українського письменства.</p> <p>ФК 6. Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.</p> <p>ФК 7. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах спілкування.</p> <p>ФК 8. Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.</p> <p>ФК 9. Здатність організовувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та зарубіжної.</p> <p>ФК 10. Здатність збирати й аналізувати, систематизувати та інтерпретувати мовні факти, інтерпретувати та перекладати тексти.</p> <p>ФК 11. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p>

	<p>ФК 12. Здатність до ведення ділової комунікації усно і письмово.</p> <p>ФК 13. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>ФК 14. Здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.</p>
--	---

7 – Програмні результати навчання

	<p>ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.</p> <p>ПРН 2. Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя.</p> <p>ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 4. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.</p> <p>ПРН 5. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ПРН 6. Використовувати іноземні мови (англійську/німецьку, угорську, словацьку) для організації ефективної міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРН 7. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ПРН 8. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 9. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 10. Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури та зарубіжної літератури.</p> <p>ПРН 11. Організувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які стосуються філології чи педагогіки.</p> <p>ПРН 12. Здатність управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня.</p> <p>ПРН 13. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями (зокрема представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички.</p> <p>ПРН 14. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню</p>
--	--

	<p>взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ПРН 15. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p> <p>ПРН 16. Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.</p> <p>ПРН 17. Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільно-літературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.</p> <p>ПРН 18. Знання кращих творів української і світової літератури.</p> <p>ПРН 19. Володіння професійними якостями педагога.</p> <p>ПРН 20. Здатність управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня.</p> <p>ПРН 21. Уміння керувати методичними об'єднаннями філологів або класних керівників.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Кафедра філології відповідальна за підготовку здобувачів вищої освіти.</p> <p>Викладання навчальних дисциплін здійснюють науково-педагогічні працівники відповідної спеціальності за основним місцем роботи.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів, мультимедійним обладнанням.</p> <p>Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, пунктів харчування, актового залу, спортивного залу, стадіону та спортивних майданчиків, медичного пункту.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Бібліотека забезпечена вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями, в тому числі в електронному вигляді.</p> <p>Наявний офіційний веб-сайт закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність.</p> <p>Наявний електронний ресурс закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану.</p> <p>Наявний навчальний план, робочі програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану, комплекси навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програми практик студентів.</p> <p>Забезпеченість навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану, методичними матеріалами для проведення атестації здобувачів.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Програма передбачає національну кредитну мобільність – участь студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу (в Україні або за кордоном), проходження</p>

	навчальної або виробничої практики, проведення наукових досліджень з можливістю перезарахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін, практик тощо.
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна кредитна мобільність студентів здійснюється на підставі укладення угод про співробітництво між іноземним вищим навчальним закладом та інститутом.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Програма може бути адаптованою для навчання іноземних здобувачів освіти.

2. Перелік компонентів освітньої програми

2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Історія і культура України	3,0	залік
ОК 2.	Історія та культура угорського народу	3,0	залік
ОК 3.	Філософія	3,0	залік
ОК 4.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3,0	екзамен
ОК 5.	Сучасні інформаційні технології в мовознавстві	3,0	залік
ОК 6.	Психологія	6,0	залік екзамен
ОК 7.	Педагогіка (історія, теорія, дидактика, соціологія виховання)	8,0	залік екзамен
ОК 8.	Безпека життєдіяльності	3,0	залік
ОК 9.	Угорська мова за професійним спрямуванням	6,0	залік
ОК 10.	Сучасна українська літературна мова	22,0	екзамен
ОК 11.	Історія української літератури	21,0	1,2,3,5,7 екзамен; 4 залік
ОК 12.	Історія зарубіжної літератури	26,0	2 залік; 3,4,5,6,7 екзамен
ОК 13.	Вступ до літературознавства та основи наукових досліджень	5,0	екзамен
ОК 14.	Вступ до мовознавства та основи наукових досліджень	4,0	екзамен
ОК 15.	Фольклор (українська усна народна творчість)	3,0	залік
ОК 16.	Методика навчання української мови	9,0	екзамен
ОК 17.	Методика навчання української та зарубіжної літератури	8,0	екзамен
ОК 18.	Українська діалектологія	3,0	залік
ОК 19.	Історична граматики української мови	3,0	екзамен
ОК 20.	Культура та стилістика українського ділового спілкування	6,0	залік

ОК 21.	Ділова українська мова	5,0	екзамен
ОК 22.	Вступ до слов'янської філології	3,0	екзамен
ОК 23.	Фольклорна практика	3,0	залік
ОК 24.	Діалектологічна практика	3,0	залік
ОК 25.	Педагогічна практика	12,0	залік
ОК 26.	Переддипломна практика	3,0	залік
ОК 27.	Атестація (атестаційні іспити, захист кваліфікаційної роботи)	3,0	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		180,0	
Вибіркові компоненти ОП			
ВК 1.	Навчальна дисципліна 1	3,0	залік
ВК 2.	Навчальна дисципліна 2	4,0	залік
ВК 3.	Навчальна дисципліна 3	3,0	залік
ВК 4.	Навчальна дисципліна 4	3,0	залік
ВК 5.	Навчальна дисципліна 5	7,0	залік
ВК 6.	Навчальна дисципліна 6	3,0	залік
ВК 7.	Навчальна дисципліна 7	7,0	залік
ВК 8.	Навчальна дисципліна 8	3,0	залік
ВК 9.	Навчальна дисципліна 9	4,0	залік
ВК 10.	Навчальна дисципліна 10	3,0	залік
ВК 11.	Навчальна дисципліна 11	3,0	залік
ВК 12.	Навчальна дисципліна 12	4,0	залік
ВК 13.	Навчальна дисципліна 13	3,0	залік
ВК 14.	Навчальна дисципліна 14	3,0	залік
ВК 15.	Навчальна дисципліна 15	4,0	залік
ВК 16.	Навчальна дисципліна 16	3,0	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60,0	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів першого рівня вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої програми здійснюється Екзаменаційною комісією із зазначеної спеціальності після виконання студентами в повному обсязі навчального плану.

Атестація студентів, які навчалися за програмою підготовки бакалаврів, здійснюється на підставі оцінки рівня знань, умінь та навичок випускників у формі 2 державних іспитів (із української мови та літератури, зарубіжної літератури і методики навчання; з педагогіки та психології), а також захисту кваліфікаційної роботи (з української мови або з української літератури).

1. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (Додаток 1).

2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми (Додаток 2).

Нормативні покликання

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37, 38.
2. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2015 №266 «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.
5. Сучасні підходи до побудови освітніх програм: Методичні матеріали / Укладачі: Холін Ю. В., Кравцов С. О., Маркова Т. О. – Харків, 2014. – 36 с.
6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: Монографія / Ю.М. Рашкевич. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
7. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.